T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/661
KARAR NO : 2019/663
KARAR TR : 21.10.2019

ÖZET: 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 40. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca verilen "ürünün piyasadan toplatılmasına" ilişkin kararın iptali istemiyle açılan davanın, Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27/1. maddesi uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE çözümlen-mesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. Dış Ticaret Ltd. Şti.
Vekili : Av. E.H.
Davalı : İstanbul Valiliği
Vekili : Av. O.A.

O L A Y : Esenyurt Kaymakamlığı İlçe Tarım Müdürlüğü'nün 25.04.2011 Olur tarihli 83 sayılı İdari Yaptırım Kararı ile, davacı şirkette 5.4.2011 günü yapılan denetim ve kontrolde, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 21. maddesinin beşinci fıkrasına aykırılık tespit edildiğinden bahisle, 5996 sayılı Kanun'un 40. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca davacı adına 5.385,00 TL idari para cezası verilmiş, 05.05.2011 gün ve …/705-02/1589 sayılı yazı ile davacıya bildirilmiş, ayrıca, firma tarafından ithal edilen "Surel Tablet Sweetener 650 pcs. (Surel Tablet Tatlandırıcı 650 Ad.)" adlı ürünün Esenyurt Kaymakamlığı İlçe Tarım Müdürlüğü'nün 18.04.2011 gün ve 705-02/1287 sayılı Olur yazısı ile toplatılmasına karar verildiği de 05.05.2011 gün ve …/705-02/1590 sayılı yazı ile davacıya bildirilmiştir.

Davacı vekili, idari para cezası ve ürünün piyasadan toplatılması kararlarının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

BÜYÜKÇEKMECE 2. SULH CEZA MAHKEMESİ: 09.09.2011 gün ve D.İş No:2011/828 sayı ile; idari para cezasına karşı yapılan başvurunun esasını inceleyerek bu konuda yapılan itirazın reddine, ürünün piyasadan toplatılması kararının ise, 5326 sayılı Kanun'un 27/1 maddesinde belirtildiği üzere idari para cezası ya da mülkiyetin kamuya geçirilmesine dair idari bir karar olmadığı, bu suretle sulh ceza mahkemesince incelenebilecek kararlardan olmadığı belirtilerek bu konuda yapılan itirazın görev yönünden reddine karar vermiş, davacı vekili tarafından yapılan itiraz Büyükçekmece 5. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 21.10.2011 gün ve D.İş. 2011/141 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmiştir.

Davacı vekili, bu kez, ürünün piyasadan toplatılması kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İstanbul 7. İdare Mahkemesince, 30.11.2012 gün ve E:2011/1961, K:2012/2107 sayılı karar ile,davanın esası incelenerek reddine karar verilmiş, karara itiraz edilmesi üzerine, Danıştay Onuncu Dairesi, 20.12.2018 gün ve E:2013/5447, K:2018/4107 sayılı kararı ile, davanın görüm ve çözümünde 5326 sayılı Kanun'un 27/1 maddesi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu, bu nedenle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulması gerekirken, davanın esası incelenerek verilen kararda hukuki isabet bulunmadığı gerekçesiyle kararın bozulmasına karar vermiştir.

İSTANBUL 7. İDARE MAHKEMESİ: 16.07.2019 gün ve E:2019/1123 sayı ile, ürünün piyasadan toplatılmasına ilişkin idari tedbir kararının 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu ve bu Kanunun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, 5996 sayılı Kanunda da idari para cezasına ve idari tedbirlere itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği belirtilerek, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümlerinin dikkate alınması gerektiği açıklanarak, ürünün piyasadan toplatılmasına ilişkin idari tedbir kararına karşı

açılan davanın görüm ve çözümünde 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesinin birinci fikrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle Uyuşmazlık Mahkemesinin konu ile ilgili emsal kararları da gösterilerek 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesinin Hicabi DURSUN'un başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 21.10.2019 tarihli toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından "Esenyurt Kaymakamlığı İlçe Tarım Müdürlüğü'nün 18.04.2011 gün ve 705-02/1287 sayılı Olur yazısı ile verilen ve 05.05.2011 gün ve …/705-02/1590 sayılı yazı ile davacıya bildirilen ürünlerin toplatılmasına ilişkin karar yönünden" oluşan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 40. maddesinin birinci fikrasının (d) fikrası uyarınca verilen ürünlerin toplatılmasına ilişkin kararın iptali istemiyle açılmıştır.

5996 sayılı Kanun'un, "Gıda ve yem güvenilirliği şartları" başlığı altında düzenlenen 21. maddesinin 5. fikrasında, "Gıda kodeksine aykırı gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzeme üretilemez, işleme tâbi tutulamaz ve piyasaya arz edilemez." denilmiş;

"Gıda ve yem ile ilgili yaptırımlar" başlığı altında düzenlenen 40. maddesinde ise, "Gıda ve yem ile ilgili yaptırımlar aşağıda belirtilmiştir:

(…….)

d) 21 inci maddenin beşinci fikrasına aykırı hareket edenlere on bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ürünlerin, insan sağlığı için risk oluşturması durumunda ürünler masrafları sorumlusuna ait olmak üzere piyasadan toplatılır ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Aykırılık sadece etiket bilgilerinden kaynaklanıyor ise idarî para cezası beş bin Türk Lirası olarak uygulanır.

(…....)" hükmü yer almıştır.

Olayda, dava, 5996 sayılı Kanun'un 40. maddesinin birinci fikrasının (d) bendi uyarınca verilen ürünlerin toplatılmasına ilişkin kararın iptali istemiyle açılmış olup, 5996 sayılı Kanun'da idari tedbirlere karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiş;

Anılan Kanun'un birinci maddesinde, "Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,

b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idari yaptırımların türleri ve sonuçları,

c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,

d) İdari yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,

e) İdari yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

Belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır" denilerek Kanunun amaç ve kapsamı belirlenmiş; ikinci kısmında yer alan 32 ila 43. maddelerinde, Türk Ceza Kanunu kapsamı dışında kalan çeşitli kabahatler sayılarak, bu eylemlere yaptırımlar öngörülmüştür.

Aynı Kanun'un 2. maddesinde, "kabahat" deyiminden, kanunun karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağı; 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların "idari para cezası" ve "idari tedbirler"den ibaret bulunduğu; "idari tedbirler"in de mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu belirtilmiştir.

Kanun'un "Mülkiyetin kamuya geçirilmesi" başlıklı 18.maddesinde de:

"(1) Kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ancak kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir.

(2) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, eşyanın;

a) Kullanılmaz hale getirilmesi,

b) Niteliğinin değiştirilmesi,

c) Ancak belli bir surette kullanılması,

Koşullarından birinin yerine getirilmesine bağlı olarak belli bir süre geciktirilebilir. Belirlenen süre zarfında koşulun yerine getirilmemesi halinde eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

(3) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar kesinleşinceye kadar ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından

eşyaya el konulabileceği gibi; eşya, kişilerin muhafazasına da bırakılabilir.

(4) Eşyanın mülkiyeti, kanunda açık hüküm bulunan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna, aksi takdirde Devlete geçer.

(5) Eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilebilmesi için fail hakkında idari para cezası veya başka bir idari yaptırım kararı verilmiş olması şart değildir.

(6) Kaim değerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verilebilir.

(7) Mülkiyeti kamuya geçirilen eşya, başka suretle değerlendirilmesi mümkün olmazsa imha edilir.

(8) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, kesinleşmesi halinde yerine getirilir" denilmiş; "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin birinci fikrasında, "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir." düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, mülkiyetin kamuya geçirilmesi amacıyla ürünlerin toplatılmasına ilişkin karar verildiği, söz konusu yaptırımın kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari tedbirler içinde sayılan yaptırımlardan biri daha açık bir ifade ile 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5996 sayılı Kanun'da idari tedbirlere karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, mülkiyetin kamuya geçirilmesi amacıyla verilen "ürünlerin toplatılmasına ilişkin karar"a karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İstanbul 7. İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile, Büyükçekmece 2. Sulh Ceza Mahkemesince verilen 09.09.2011 gün ve D.İş No:2011/828 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, İstanbul 7. İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Büyükçekmece 2. Sulh Ceza Mahkemesince verilen 09.09.2011 gün ve D.İş No:2011/828 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRIL-MASINA, 21.10.2019 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN